

BLOGI

Suomen Pankki kattaa rahapolitiikkatoimien kustannuksia purkamalla varauksiaan

Rahapolitiikka | 22.03.2024 | Antti Nurminen

KIRJOITTAJA

Antti Nurminen
Riskienhallintapäällikkö

Rahapolitiikan toteuttaminen on keskuspankin ydintehtävä. Suomen Pankin tase on kasvanut merkittävästi vuodesta 2015 alkaneiden ja pandemian takia aloitettujen rahapoliittisten toimien myötä. Taseen koko vuoden 2023 lopussa oli 178 miljardia euroa.

Vuonna 2023 rahapoliittisia ostoja ja luottoja supistettiin nopeaksi kiihtyneen inflaation hillitsemiseksi. Inflaatio laski vuoden aikana merkittävästi.

Taseessa on rakenteellinen korkoriski

Vuoden 2022 puolivälissä alkaneet EKP:n koronnostot jatkuivat vuonna 2023, ja keskuspankkitalletusten korkokulut painoivat Suomen Pankin toiminnallisen tuloksen merkittävästi tappiolliseksi.

Ero taseen varojen ja velkojen korkosidonnaisuudessa aiheuttaa rakenteellisen korkoriskin Suomen Pankin taseeseen. Taseessa vastaavaa-puolella olevat rahapoliittiset saatavat (arvopaperit) ovat pääosin kiinteäkorkoisia. Osto-ohjelmilla ja luotto-operaatioilla luotu likviditeetti näkyy puolestaan Suomen Pankin taseen vastattavaa-puolella vaihtuvakorkoisina keskuspankkitalletuksina.

Eurojärjestelmä päättää liikepankkien keskuspankkitalletuksille maksettavan korkotason rahapoliittisin perustein. Korkopäätös vaikuttaa suoraan Suomen Pankin korkokustannuksiin. Talletuksille maksettavan koron nosto heikentää Suomen Pankin korkokatetta. Taseen rakenteellinen korkoriski pienenee rahapoliittisista syistä ostettujen kiinteäkorkoisten velkainstrumenttien erääntyessä.

Rahapoliittiset arvopaperisalkut ovat suuria ja keskuspankkitalletusten korko noussut 4 prosenttiin

Rahapoliittisten arvopaperisalkkujen useamman vuoden jatkunut kasvu taittui laskuun vuonna 2023, kun eurojärjestelmä vähensi arvopaperiostojaan. Vuoden lopussa Suomen Pankin taseessa oli 89 miljardin euron edestä rahapoliittisten ostojen kautta hankittuja velkakirjoja. Näistä pääosa on Suomen julkisen sektorin velkakirjoja.

Nämä kiinteäkoroiset velkakirjat on ostettu pääosin hyvin matalien korkojen aikana ja niiden jäljellä oleva juoksu-aika on keskimäärin 7 vuotta. Velkakirjojen tuotto on vähäinen suurista nimellismääristä huolimatta.

Rahapoliittiset velkakirjaostot rahoitetaan keskuspankin luomalla likviditeetillä, joka näkyy taseen velkapuolella liikepankkien keskuspankkiin tekeminä talletuksina.

Liikepankeille maksettavat talletuskorot ovat nousseet ripeästi, kun ohjauskorkoja on nostettu. Kesään 2022 asti talletuskorko oli pidemmän aikaa negatiivinen, -0,5 %, jolloin liikepankit maksoivat talletuksistaan keskuspankille. Tämän jälkeen korot kääntyivät positiivisiksi ja vuoden 2022 loppuun mennessä talletuskorko nousi 2 %:iin. Vuoden 2023 lopussa talletuskorko oli 4 %.

Suomen Pankki on kartuttanut riskivarauksiaan koronnoususta johtuvien tappioiden varalle

Korkokate on keskeisin Suomen Pankin tulokseen vaikuttava tekijä. Keskuspankkitalletusten kustannukset painoivat korkokatteen negatiiviseksi vuonna 2023 ja Suomen Pankin toiminnallinen tulos oli -1 112 miljoonaa euroa tappiollinen. Tappio katettiin yleisvarausta purkamalla, jolloin tilikauden tulos oli nolla euroa.

Suomen Pankki varautui matalien korkojen aikana korkojen nousuun pitkäjänteisesti riskivarauksiaan kasvattamalla. Vuoden 2023 lopussa Suomen Pankin varauksista (pl. eläkevaraus) koostuvat riskipuskurit olivat yhteensä 3,6 miljardia euroa. Lisäksi Suomen Pankilla on 2,1 miljardin suuruinen vararahasto.

Suomen Pankin taseessa on yli sata miljardia euroa keskuspankkitalletuksia. Pankin tuloksen ennustamiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta, sillä korkomuutosten ajoituksella ja koolla on merkittävä vaikutus sekä vuositason että kumulatiivisiin yli korkosyklin meneviin tulosarvioihin.

Kuitenkin arvion mukaan nykyiset riskipuskurit riittävät kattamaan maaliskuussa 2024 vallitsevan korkonäkymän ennakoimat lähivuosien tappiot. Vuoden 2024 toiminnallisen tappion ennakoidaan olevan vuoden 2023 tappion suuruusluokkaa.

Suomen Pankin taseen rakenne ja taloudellinen tulos ovat seurausta hintavakauden ylläpitämiseksi tehdyistä rahapoliittisista toimita. Keskuspankin oma taloudellinen voitto ei ole sen toiminnan ensisijainen tavoite. Eurojärjestelmän eri keskuspankit ovat yhteisten rahapolitiikkatoimien vuoksi lähtökohtaisesti samassa tilanteessa tuloksen muodostuksen kannalta.

Suomen Pankki on jakanut tuloksestaan valtiolle euroaikana 3,2 miljardia euroa. Voitonjakomahdollisuuksia valtiolle ei kuitenkaan ole lähivuosien aikana näköpiirissä.

- [Suomen Pankin vuosikertomus 2023](#)
- [Korkojen nousu heikensi merkittävästi Suomen Pankin vuoden 2023 toiminnallista tulosta, Suomen Pankin tiedote 22.3.2024](#)

Asiasanat

rahopolitiikka, Suomen Pankki, tase, tilinpäätös